

Председник Европске централне банке Марио Драги изјавио да је циљ да инфлација у еврозони достигне зацртана два одсто.

Први пут од постојања Европска централна банка одлучила је да почев од марта 2015. године до септембра 2016. године почне са масовном куповином обвезница јавног и приватног сектора држава чланица еврозоне, као и институција ЕУ улажући у тај посао 60 милијарди евра месечно. Најновији програм ЕЦБ тежак око 1.100 милијарди новоодштампаних евра може бити продужен, најавио је јуче Марио Драги, председник банке из Франкфурта, „све док инфлација у еврозони не достигне зацртана два одсто”.

Драгијева најаву убризгавања нових 60 милијарди евра месечно у финансијски систем еврозоне – изненадила је светске берзе које су лицитирале своту мању за 10 милијарди евра. Председник Европске банке потврдио је тиме своје обећање из 2012. да ће „ЕЦБ у оквиру својих оруђа предузети све што буде потребно ради спасавања евра”.

Шест година од избијања финансијско-економске кризе, Европа је све ближа дефлацији, сиромаштво је у порасту, незапосленост достиже 11,5 одсто, док је четвртина радне снаге у Грчкој и Шпанији без посла.

Јучерашња историјска одлука Управног одбора ЕЦБ ипак није била јединствена, открио је Драги. Ипак, гласали су са таквом већином да није било потребно пребројавање међу 25 чланова Управног одбора банке из Франкфурта, додао је Драги.

Дуго очекивана мера ЕЦБ – коју су централне банке САД, Велике Британије и Јапана иначе спровеле у јеку избијања глобалне финансијске кризе од 2008. године – донета је упркос јавном и оштром противљењу „германског” крила еврозоне, пре свих Немачке и Данске. Берлин сматра да ће новонајављено доштампавање евра лишити урушене

чланице еврозоне обавезе да приону на строге структурне реформе. Немачка канцеларка Ангела Меркел упозорила је јуче у Давосу, пре Драгијеве конференције за штампу, да ЕЦБ мора остати независна у својој монетарној политици и да њени потези не треба да замене престојавања политичара.

Жонглирајући између овог табора и заговорника издашног новчаног стимуланса ради потенцијалног подстицаја оживљавања обамрле привреде еврозоне, Драги је објавио још један велики преседан у пословној политици ЕЦБ.

Слутећи да ће ЕЦБ донети одлуку о раскиду свеопште дужничке солидарности чланица еврозоне, званичници Грчке, Италије, Ирске... увелико су критиковали такву могућност.

У првим реакцијама након објаве Марија Драгија, евро се срзао на најнижу вредност од 2003. године, док је немачки посланик Петер Гаувајлер најавио да ће ЕЦБ тужити немачком уставном суду. И док су министри немачке владе махом одбили да коментаришу одлуку ЕЦБ, Вернер Ланген, водећи представник партије канцеларке Ангеле Меркел у Европском парламенту, није штедео речи критике.

„Одлука ЕЦБ је погрешна и неће помоћи економском опоравку. ЕЦБ је стигла до краја своје монетарне политике”, сматра Ланген.

Тана Вујић

Ниска цена задуживања

Ђорђе Ђукић, професор на Економском факултету у Београду каже да је ЕЦБ дуго одлагала примену ове мере која је већ спроведена у САД, Јапану, Кини након избијања кризе због противљења Немачке.

– Претходне мере ЕЦБ нису дале резултате на спречавању дефлације и покретању привредне активности, У децембру је инфлација била негативна минус 0,2 , а раст БДП у трећем кварталу прошле године био је само 0,2 одсто. Овом мером ЕЦБ жели да подстакне тражњу кроз растућу кредитну активност банака и да кроз даље обарање евра у односу на долар подстакне извоз еврозоне и тиме подстакне привредни раст. Такође, овим мерама жели да донекле олакша терет дугова чланица еврозоне које су у дужничкој кризи као што су Грчка, Италија, Шпанија Португалија, јер ниже каматне стопе по којима се могу задуживати на тржишту капитала треба да смање терет сервисирања дугова. Кроз пад курса евра у односу на долар чији је паритет јуче износио 1,16 долара за један евро треба да се подстакне извоз из тих земаља и тиме додатно олакша сервисирање дугова – додаје Ђукић.

По њему, ЕВБ је исцрпла све друге мере и ово је последњи покушај да се реши проблем дефлације, односно да се инфлација врати у оквир од два одсто, као и да се повећа привредна активност. Чињеница је да ће кредити бити јевтинији и да ће то утицати на повећање профитабилности компанија, али остаје отворено питање асиметричног дејства ове мере, јер језгро еврозоне с немачком привредом није суочено с проблемима као периферија.

Колико су мере ЕЦБ релевантне за Србију?

– И даље ће бити ниска цена задуживања на кредите које буду узимали и држава и компаније на нивоу који нису виђени у ближој монетарној историји. Слабљење евра у односу на долар погодаваће само извозницима чије су увозне компоненте у еврима, а реализацију наплаћују у доларима. Отвара се и могућност повећање извоза у чланице еврозоне због бржег привредног опоравка еврозоне, сматра Ђукић.

ЕЦБ је, иначе, на првом заседању у овој години, задржала и референтну каматну стопу на 0,05 одсто. То је било очекивано, а задржани су нивои и друге две каматне стопе (граничну каматну стопу и каматну стопу на депозите) на 0,30 одсто, односно минус 0,20 одсто.

Ј. Рабреновић

(Политика)

Европа упумпава милијарде евра по угледу на САД

Одлука Европске централне банке (ЕЦБ) да сваког месеца купује обвезнице вредне 60 милијарди евра, донекле је копирање модела који су користиле САД како би погурале опоравак привреде, рекао је професор Београдске банкарске академије Исмаил Мусабеговић.

"Овај програм се назива квантитативно олакшавање, а то су уствари мере стимулације привреде", рекао је Мусабеговић Танјугу, додајући да је "окидач" за овакве мере страх од дефлације, односно од пада цена.

У том смислу, ЕЦБ је одлучила да од марта 2015. купује месечно обвезнице у вредности од 60 милијарди евра и то до септембра 2016.

Саговорник Танјуга каже да је дуго трајала расправа о томе да ли ће се у Европи применити овај систем који је успешно примењен у Америци.

"Америка месечно убризгава 85 милијарди долара. Још 2008. је увела тај метод. То је урађено иако су такве мере оспорене, будући да могу да изазову велику инфлацију. Али свака економска мера има и позитивне и негативне ефекте, а добра је ако има више позитивних од негативних", казао је Мусабеговић.

Према његовим речима, Американци су за ових пет година показали да су повукли прави потез.

"Председник САД Барак Обама је недавно прогласио да је код њих криза готова. Имају раст БДП-а, запослености...Они су, на пример, смањили незапосленост са 10 на пет одсто", рекао је професор.

Према његовим речима, било је очекивано да ће и Европа да уради нешто у том правцу, и то како другачије него преко ЕЦБ, јер је то централна банка која води монетарну политику свих 19 чланица зоне евра.

"ЕЦБ ће куповати обвезнице код банака или приватних институција и тиме се убризгава ликвидност у цео систем. То се обично ради када је привреда у проблему, а раст економије Европе је и негативан или близу негативног. Те мере могу да допринесу стварању услова за побољшање привреде, али требало би имати у виду да оне нису довољне", објаснио је Мусабеговић.

Према његовим речима, морала би да постоји велика координација ЕЦБ и свих 19 националних фискалних власти.

"Усаглашавање је компликован процес и могу да имају негативне последице на порески систем. Али они који су радили модел сигурно су све добро испровиравали", навео је он.

Куповина обвезница је, како је рекао, стриктно одређена, што значи да се неће куповати било шта од било кога, већ ће бити одређени критеријуми када ће које хартије од вредности бити купљене.

"Свака влада требало би да да програм који ће бити адекватан захтевима ЕЦБ и да дефинише своје циљеве. То значи да неће моћи да се покривају буџетски дефицити из тих средстава, већ би тај новац требало да се стави на располагање банкама, које су један од чинилаца кроз које иде економски развој", сматра Мусабеговић.

Он је рекао да је главни узрочник ових мера негативан раст цена из децембра 2014, односно дефлација.

У ЕУ је предвиђено, навео је Мусабеговић, да инфлација буде око два одсто, а дефлација је једнако негативна колико и много велика инфлација.

(Танјуг)